

Партия эге организацияларының отчёт-соңгулдалыг хуралдары Механизаторлар ортузунга партийжи-политиктиг ажылды күштелдирер

Бызыл-Мажалык МТС-те партия эге организацияларын отчёт-соңгулдалыг хуралы делгеренгей шүгүчүлөдөгү болгон бот-шүгүчүлөдөгү болуп эртен.

Хуралдын киржикчилери партия организацияларын секретары эш Коңчуктуң илеткелди чуугаалашкан, партия организацияларын механизаторлар ортузунга партияжи-политиктиг ажылды чорудуп, социалисттик чарышты организацияларын келген түнеленде МТС-тин ажылында чамдык чедишкчилер бар болганын демделген. МТС машина техника-биле болгаш тускай эртемчилер-биле четче хандыртылган. Чакы, чайгы хову ажылдарын чедишкчилер чоруткан, күсүк чер аңдарыгазынчы планын 101 хуу күүсеткен.

Иңчалза-даа партия организацияларын ажылында улук четпестери хуралга савап берген коммунистер шынгыг шүгүчүлөдөгү.

Комбайнер эш Волков бодунун санадыкта МТС-тин четпес ажылдарын болгаш районун колхозтарында дүжүт ажаап алышынын организация чок эртин, чидирг хөй болуп турарын чуугаалаан. Чижээ, «Ленин орду» колхозун тараа ажаап алышынын түнеленде чидирг лектардан-на 10—15 килограмма чедип турар. Колхозтарда күш-ажылды салгалу-чурму багай. Илангыч мөөн ажылдап турганын «Ленин орду» колхозун хову бригадында 180 кижиден херек кырында чүдө 30 кижн ажылдап турар. МТС директору эш Рагулин көдө ажыл-агыйын эрги метод-биле удурутуп, колхозтарда

ажылдап турган механизаторларга ховар барып, оларынч ажыл-амырларын эки сонуурагайын, трактористерге кывар, чаар материалдарын чогуур үенде чедирип бербейн келген. Оң узамындан МТС-тин колхозтар-биле керээлеринч чамдык негелдери күүсетимиз. Мал чеминге савап болуп бээриян ажылычче ам-даа кирбөөн. 2000 гектар черинч ситенин келп бээр тургаш 200 гектарынч ситенин кескен, силос салып бээриянч планын чүдө 16 хуу күүсеткен. Колхозтарынч мал фермаларын механикастар-айтырнын чуугалага көрбейн келген.

МТС-тин кол агроному эш Коблов болгаш кол зоотехниги эш Трусов олар бригадаларга болгаш фермаларга көчүгүт ховар барып, анаа шиттирлээс чогуур хулаагелг ажылдарын четпес күүсөдип келген. Кол инженер болгаш участка механиктери машиналарынч септелгенч четпес чорудуп, хову бригадаларына барбайн турганы-биле чакы үеде тракторлар 600 шакты ажыл чокка эрттирген.

Парторганизациянын партийжи-политиктиг ажылы күдү деннеде тургустуван. Механизаторлар ортузунда солун номчулгалары, беседалар эвез чорутуунун турар. Бригадаларга көрүгүт, хулаагелг самбыраларын тургусува болгаш агитхуудустарын үндүрбөөн. Парторганизациянын органы болуп хана солуну отчёттуг үеде чүдө 2 уда үнгер. Эртен өөредилге чылында 11 дыңачылыг политехника чүдө 2 уда иңчээлдөөш, оон инаа ажылдаваан. МТС-тин бүгү ажылдакчылары-

нынч 65 хуузуна солун чыгылгаы чок болганын коммунистер шүгүчүлөдөгү.

Партия хуралдары 8 уда эртен. Ол хуралдарын шиттирлерин күүсөлдөргө организацияларынч Кокомол, профивидел организациялары база ажылдавайн турар. Бо талазы-биле партия организацияларынч дүжүт хемчег албаан болгаш оң организацияларын четпес удурткан. Коммунистерге партийжи даалгаларын бербөөн болгаш отчёттуг үеде механизаторлардан чалгыс-даа кижинч партиязынч хураалынчине хулаап албаанын эш Салчак шүгүчүлөдөгү.

МТС-те кышка белеткек ажылы ам-даа эгелерез. Бүдүрүлгенинч болгаш механизаторлар чурттаар бажынарнынч клуб, номчууга бажынарнынч септелгенч ам-даа доозулбаан, олар мях белеткелтиимиз. Бо чоруктарынч узамындан кышкы үеде тракторлар, машиналар септелгенч саадыр чоруктарга чедир дээр дугайында эртен чылдарын дуржулаганын уттуп болбас дээрин эш Алдын-оол сагындуган.

Ол партия организацияларынч ажылынга СЭКП-инч Барын-Хемчик райкомунч талазындан четпес дуалажын келген. Отчёттуг үеде МТС-тин партия организацияларынч секретарына 3 кижн хаалаан. Ол болза райкомунч кадрлар-биле ажылынын четпес болуп дээрин коммунистер шүгүчүлөдөгү.

Отчёттуг хуралдан партия организацияларынч секретарына эш Тамды-оолду сонгаан.

С. АЛЕЕТ.

Илерээн четпестери узуткаар

Чаа-Хөл райуускомда партия эге организацияларынч отчёт-соңгулдалыг хуралы отчёттуг үеде парторганизациянын чорудуп келген ажылында чамдык экижигелерин айтышсаан, партийжи-политиктиг болгаш партийжи-организационнч ажылда улук четпестери демделгөөн.

Партия организацияларынч оон секретары эш Мидячев коллективте политиктиг өөредилгени четпес организациястан. Коммунистерден Данзын, Седеп, Шырап, Аракча, Биче-оол, Бичен олар боттарынынч билгин бедирипче кичээлгей салбайн, эртен чымын каза-даа өөрмейн турганнар. Бо өөредилге чымынга белеткек база-да багай чорутууган. Кым, каза өөренир дугайын тодаргайлаваан, дыңачыларынч даяндыгын баш буртунгап тургузуп албаан, олар-биле беседа чоруттаан.

Парторганизация комсомол, профивидел организацияларынч ажылын четпес удурутуп турган. Профивидел организациялар күш-ажылды салгалу-чурму бажылаар, совет апараттынч ажылын экижидер, оон культураны бедирир талазы-биле ажылды барык чоруттаан. Ажылды экижидеринч чууга хевирн болуп бүдү-

рүдгө хуралдарын чалгыс-даа катап эртирбөөн. Коллективте арага-ларга хандырып, ажыл сагы уээр, күш-ажылды салгалу-чурмуунч үрөөр чоруктарынч фактылары хөй. Илангыч коммунистер Шырап, Селин, Дажы-Дондун арага-ларга хандып, ажыл сагы уээр турда, партия организацияларынч чогуур эй-шанаа хемчег албайн, анаа эртирп келгенин санап берген коммунистер шынгыг шүгүчүлөдөгү.

Партия организацияларынч кандидаттар-биле ажыл багай. Учетта турар 8 кандидаттарынч үжүнү кандидат стажи эртен. Коммунистерге партийжи даалгаларынч бербөөн.

Райуускомунч коллективинде ажылдын, албан-хаакчыларынч ортузунда кижилегиле ажылы четпес. Күсөөкомунч харымсагалыг ажылдакчылары коммунистер Лукар, Дугар-оол, Дөптү-оол, Сундуй олар коллективте чалгыс-даа лекция, беседалар чоруттаан. Эге организациянынч хана солуну отчёттуг үенч дүргүзүлдү чүдө 3 уда үнгер. Хана солунунч редактору эш Тайгырава оң хулаагелгени багай күүсөдип келген.

Отчёттуг хурал партия эге организация-

ларынч хуралдарына тургустунуп турган айтырларынын шиттирлээринче чамдык коммунистерни талазындан активчи эвес кичиреп, четпестери илереди, узуткаарычче уланган шүгүчүлө болгаш адаандан өрү шүгүчүлө кызыл болуп келгенин бургу саап илереткен.

Райууском дарагы Чапан-оол, оон орадакчызы Кысыгбай болгаш күсөөкомунч кидистернч ажылчы чонлардан кирип турар яны-бүрү билдирикчилеринч болгаш хомудаларын көрүп шиттирлээр талазы-биле четпес ажылдап турарлар.

СЭКП райком, оон секретары болгаш кидистеринч эргелекчилери райуускомда партия организацияларынч ажылынга практиктик дуза чедирибей турганын хуралда сес алган коммунистер боттарынынч саназынга илереткен.

Совет албан черинч партия организацияларынч ажылында илерээн четпестери узуткаары, партийжи-политиктиг болгаш партийжи-организационнч ажылдарынч үнденин-биле экижидер чууга.

Н. ЛОПСАН.

Школада четпестери узуткаар

Кызыл районунч Баля-Көл чеди чыл школада 1955—56 өөредилге чымын белеткек чок эгелер. Бирги класска 31 уруглар өөренир турган болза, ам 26 уруг-

лар өөренип турар. Чамдык ада-илер уругларынч амдыга чедип школада экелбөөн. Чижээ, эштер Седип-Хуурак, Серена болгаш ескелер-даа.

Школада өөредилге номнары болгаш херекселери четпес. Районунч улус өөредилге кидисинге чалгыны каш-шаа кыргыч.

К. ОЙДУП-ОЛ.

Социалисттик чарыштын шылгаракчылары

Линотипистернинч чедишинини

Культура эргелелинч типографияларынч линотипистеринч эш Корольвага баштаган бригадалык партиянынч СХ съездинде алдар болдурган социалисттик чарышкы шылгаран үнгер. Бригадалынч кижигинери бо чылдын төс айларынынч планын 111,6 хуу күүсеткен.

Октябрьдын Социалисттик Улук революциянынч 38 чыл онга чедишкчилернч ужуражыр дөш линотипистер октябрь планын хуусаа бетинде күүсөдирин хулаагелгенин.

Бодунун херезинч мастери

Кызылдын электростанциянынч септеле талазы-биле дуржулгалы мастери эш Ирдыков—социалисттик чарыштынч доктаамал шылгаракчыны. Партиянынч XX съездинде чедишкчилернч ужуражыр дөш бүдүргөч планынч күүсөлдөргө оң 150 хуудан кудулатпаан хулаагелгенин.

Эш Ирдыков сөгдөөн өзүн былым-биле эзел, бүдүрүлгө онаалгазын ай сагында 160 хуу күүсеткен, эки шынарынч продукциянынч берип турар. Дуржулгалыг мастер октябрь планын хуусаа бетинде ажыр күүсөдирин хулаагелгенин.

Бригадир Иван Щеголов

Иван Щеголов Кызылдын мях заводунч 1946 чылдан ажылдап эгелөөн. Бодунун кышмакай күш-ажылы оң ажылдап баштайгы хүнеринде-ле коллективте көргүзө берген. Ол бо үенч дургузуна анаа ажылдынч дуржулгалыг бригадаларга чедир депшөөн.

Иван Щеголов—сүдүн мях уштур брига-

дамынч чарыжынч тилекчилеринч мурнуу одуруунда чоруп турар.

Элчегде ийн норманы күүсөдир дөш

Кызылдын аглы заводунунч кидис дөш өөр цехинч ажылчылары болгаш мастери бажыраал мурнуунч күш-ажылы эгелдөөнө кирген эрестиг ажылдап турарлар. Чарышка эш Пристенскийнинч баштап бригадалык териген турар.

Бригада элчегде ийн норманы күүсөдир деп чедип хулаагелгени алган, оңу ажыл херек кырында ботандырып турар. Бригадалынч кижигинери кидис ийиктеринч холдан үндүр кызылдынч ажылдарынч күүсөдир, продукциянынч бектик шынарынч чедип ап турар. Чарышка тилекчи болуп дөш демисел коллективте улам-на калбарган.

Кызылдын реалбазасында

Заготзервонуң Кызылда реалбазасында ажыл дун-хүн чок хаймышкынынч үргүчүлөдөшпөөн. 1955 чылдын байлак дүжүдүн өөрткен автомашиналар базага үзүлбөс агым-биле көш турар. Тарааны кургадыр, савалаар болгаш скелдартга дүжээр ажылдарын күүсөдирине базанынч коллективте ийкейлиг кирип турар.

Базанынч ажылчыны эш Гаврилов бодунуң ак-сеткилдиг кышмакай күш-ажылы-биле коллективтинч бүгү кижигинч берип болгаш тараа дуураап турар колхозтарынч көлчөчүлөөнч ийнг ийкейлиг болгаш хүндүткелди чедип алган. Эш Гаврилов хүнде нормалын 150 хуудан кудулатпайн турар.

Кывар чуудуун граммынч бурзуун

камнаар дөш

Автоматизацияларынч ортумак болгаш капитал септелгенинч аразын уздыр, чүе муң километринч капитал септеле чокка эртер, кывар, чаар материалдарын камнаар дөш демисел Кызылдын автотранспорт контролында калбарган.

Транспортчуларынч чарыжына контро-

ланынч долгун чалаачыны эш Комбуй-оол

мурнакчы болуп үнгер. Ол АТБ-нинч доктаамал шалыпчыларынынч бирээни. Эш Комбуй-оол өөртүргөч планынч тонна болгаш тонна-километр талазы-биле үргүчү ажыр күүсөдип турар. Төс айларынч планынч ол 123 хуу күүсеткен.

Камналганынч чурумун шынгыг сагаанынч болгаш автомашинанынч камныг эгелдөөнүнч түнеленде эш Комбуй-оол төс айларынч иштиде пландан ажыр 235 литр кывар чүдүлдү камнап алган.

99082 километринч капитал септелге чокка эртен

Областын харылаа эргелелинч автотранспорт контролынынч чалаачылары автомашина-биле капитал септеле чокка чүе муң километринч эртер дөш социалисттик чарышты калбарган, анаа чаа-чаа чедишкчилеринч чедип ап турарлар.

Контранынч дуржулгалыг чалаачыны эш Павлов—чүе муң километринч автомашина-биле капитал септеле чокка эртер деп хулаагелгени алган чалаачыларынынч бирээни. Ол хулаагелгени эш Павлов эрестиг ботандырып турар. Дуржулгалыг чалаачы 18 айларынч дургузунда 99 муң 82 километринч капитал септеле чокка эртен. Чүе өөртүргөч планынч 9 айларынч дургузунда 266 хуу күүсеткен 100 муң километрге 918 километр четпес. Эш Павлов артка 918 километринч чоку-ку хүнерде доозар дөш эрестиг ажылдап турар.

2044 литр бензин камнап алдыган

Алдын ургай эргелелинч автотранспорт контролынынч чалаачы Андрей Чумарин—автоматизация камныг эгелдөөнүнч сурагылч мастери.

Партиянынч XX съездинде алдар болдурган социалисттик чарышты алган, анаа алган хулаагелгени оң үлгерип күүсөдир турар. Чүе өөртүргөч планынч бо чылдын төс айларынынч дургузунда 130 хуу күүсеткен. Автоматизация камныг эгелдөөн, камналганынч чурумун сагып турган Андрей Чумарин чыа эгелден бээр 2044 литр бензининч пиздан ажыр камнап алган.

Партиянынч XX съездинде ажылдарынч

Саанчыларнынч чаа чедишкчилерини

СЭКП ТК-нын январь Пленумунун шиттирлеринч чедишкчилер ботандырыр дөш социалисттик чарышты калбарканынынч түнеленде Тыванынч көдө ажылдагынынч ажыл-агыйчылары мал ажылынынч продуктуларын бүдүрерин дыка көүдөткөн. Оң тодаргай чиктерининч бирөөн болза, инектен сүт саалдаанынч өздүлгө болур. Областа нинтич-биле саар инек бүрүзүндөн-не сүт саалдазын эртен чылдынчга дөмөйгөргө бо чылдынч октябрь 1-ге чедир 200 ажыр литр көүдөт.

Областын мурнакчы районнары, колхозтары болгаш совхозтары, фермалары болгаш саанчылары бектик көргүзүлгө чедип алган. Бии-Хем районунч көдө ажыл-агый артельдери сүт саалдаанынч планын 35,2 хуу ажыр күүсеткен. Ол-за районунч «Кызыл тараачын» колхозунуң Туран фермынынч коллективинч саар инек бүрүзүндөн-не 1721 килограмм сүттү саап алган.

Сүттүг малдын бектик продуктулу дөш социалисттик чарыштынч инициаторлары—Танды районунч «Революциянынч чабымыж» артелининч Марачевокада сүт-бараан фермынынч ажылдакчылары бүдүрүлгө талазы-биле эки көргүзүлгө чедип алган. Инаа оон саанчылар боттарынынч социалисттик чарышка алган хулаагелгенинч чедишкчилеринч күүсөткенер. Боттарынга бажылаан саар инек бүрүзүндөн-не ортумаа-биле Т. Шведова 2181 литр сүттү, М. Шумова—2032 литрин, Тарыймаа—1589 литрин, Бальчирмаа—1614 литрин саап алган.

Областын совхозтарынынч хөй-хөй саанчылары база социалисттик чарыштынч мурнакчыларынч одуруунда чоруп турар. «Элегес» совхозун сүт-бараан фермаларынч ажылдакчылары бо чылдынч октябрь 1-ге чедир саар инек бүрүзүндөн-не 2003 литр сүттү саап алган, ол дээрге эртен чылдазындан ийн катап хөй болган. Бодунга бажылаан инек бүрүзүндөн 2373 литр сүттү саап алган Анна Грачева социалисттик чарышка бирги черин ээлөөн. Саанчы Добровенковнч көргүзүлгө база шак ийдег. Совхозун оң чеди харлы аныак саанчыны Клара Оңн эки ажылдап, бодунга бажылаан инек бүрүзүндөн-не 2200 литр сүттү саап алган.

Сүт бүдүрерин көүдөдир талазы-биле мурнакчы ажыл-агыйларынч чедишкчилеринч болза, малдын чөм суурун эң-не шын таарыштырганынынч, сүт саалдаанынч депшильгелгил аргаларынч ажылаанынч, партия организацияларынч талазындан малчыларынч социалисттик чарыжын удурутун экижигеленинч түнелди болуп турар. Сүт саалдазын көүдөдиринч кызылгар чок аргалар колхоз болгаш совхоз бүрүзүндө бар деп чүвени мурнакчыларынч дуржулга көргүзүп турар. Мурнакчы дуржулгазынч калбаа-биле пендерип тургаш, бар аргаларынч шын-биле ажылдарынч негетининч турар.

Колхозчу суурунч ажыл-агыйчылары бүгү совет улус-биле камнап коммунисттик партиянынч XX съездинде төлөнтүг ужуражыр дөш ийкейлиг белеткенинч турар. Партия организацияларынч, бүгү көдө коммунистеринч болгаш комсомолчуларынч хулаагелгени болза, сүт-бараан фермаларынч коллективтеринге организационнч болгаш политик-массалыг ажылды улам-на күштелдирер, сүт продукциянынч бүдүрерин көүдөдир болур.

хуңунге чедир ол камналганы 3 муң литрге чедир дөш улам-на күштелдиреринч ажылдарын Андрей Чумарин хулаагелген.

Тудугчуларынч чедишкчилер

СЭКП ТК-нын июль Пленумунунч төгүлдү шиттирлеринч сөрүк кирген «Тыва тудуг» трестининч коллективининч ажылчыларынч болгаш инженер-техниктинч ажылдакчылары хүн-бүгүдө чаа-чаа чедишкчилеринч чедип ап турарлар.

Партиянынч XX съездинде алдар болдурган социалисттик чарышка дашчы Балзаң шылгаран турар. Трестининч сурагылч дашчыны хүн нормалынч үргүчү ажыр күүсөдип, эки шынарынч продукциянынч берип турар. Сентябрь планынч ол хуусаа бетинде күүсеткен.

Бо ишкан бүдүрүлгөч бектик көргүзүлгө дозулгалыг-шугулару эш Бушув чедип алган. Оң кылган ажылы бодунун шынарынч талазы-биле сурагылч. Эш Бушув трестининч доктаамал шалыпчыны.

Үлгерип почтачы

Бүгү улустун социалисттик чарыжына харылаачыларынч ийкейлиг кирип, солун-сеткүлдерин, чагаларын, телеграммаларын чонга эй-шанаа чедир дөш олар бүгү күжүн салып турарлар.

Харылаачыларынч чарыжына шылгаракчыларынч саны өзүп турар. Оларынч аразында почтачы Зина Пузанова-нынч алы онза сурагылч. Комсомолчу кыс бодунуң хулаагелгени ак-сеткилдиг күүсөдир, чонунуң ийкейлиг чалаан алган. Бо чылдынч III кварталынч планынч онаалганынч ол 125 хуу күүсеткен.

Телептиг бараан болуушун

Калбак хергелелинч бараанарынчга гаддык алыкчыларынч негелден чөп хандыр, салдынынч культураның бедирир бөгү областынч салды ажылдакчылары бүгү күжүн салып турарлар.

Кызыл горпозунун № 10 бараан магазининч ийкей алма салар салбырынч эргелелени эш Градуцова хулаагелгенинч ажылдап ак-сеткилдиг ажылдап турар. 9 айларынч бараан саарыгазынынч планынч ол 110 хуу, III кварталдынч—111,5 хуу күүсеткен, алган хулаагелгени алдарлык ботандырган.

Көдөзгө культура-массалыг ажылды күштелдирер

СЭКП ТК-нын январь, июль Пленумунун шиттирлеринч амырларга ботандырыр дөш демисеге киришпешпөөн, бистиди областынч культураның чырыдымынч албан черлери көдөзгө ажылдарын чоруткан. Илангыч дүжүт ажаап алышынынч үеинде хову турлагарынга лекцияларын, илеткелдерин болгаш беседаларын чорудуп, үлгерилгенинч амылдан турар культуранынч көдөзгө одагалары областа эвез эвес. (Оларга Тураннын, Балганынын, Шатаал-Артынынч культураның бажынары, Баа-Хеминч Ильяноода, Медведевока, Танды-нынч Кочетово суурда көдөзгө клубтар, Чаа-Хөлдүң «Тилеге» колхозта кызыл өг хажмаржыр. Областынч национал шиттир атрапынынч артистери болгаш культураның эргелелинч концерт-эстрада бюрозунуң болуу дүжүт ажаап алышынынч үеинде чамдык районнарга концерттеринч көргүзүп турган. Оон-биле чергелештир Томскининч эстрада болгаш цирк артистерининч, Абаканынч Культураның бажынынч бригадаларынч областынч көдөзгө черлеринге көргүскөн яны-бүрү көргүзүлгөч солун болган. Ол чүдө көдөзгөнч агыла-ничиликтеринч культурунч негелдери хандырынгана эвес, харын боттыкынгар уран-чүдү болгүмүнеринч киржикчилеринч ажылынга практиктик дуаламчыны күүсеткен.

Мережидиг кино механиктеринч саны өзүп, чонга кинону доктаамал көргүзөрүн, оңе чонуну сонугурагылч хандыларынч чедип ап турар. Чижээ кино механиктери Чөөн-Хемчик районда Полуэктов, Поликов, Баа-Хем районда Баву-Доржу, Эрин районда Митов олар болуунч ажылы экижигелген. Танды районунч Владимировка кино механиги эш Поминов планын ай санында 150—180 хуу күүсөдип турар. Ол ишкан Төс-Хем, Бай-Тайга районнарынч чамдык кино черлери боттарынынч бүдүрүлгө планнынч чедишкчилеринч күүсөдип турарлар.

Баа-Хем районунч көдөзгө библиотекалары болгаш район түвүдө библиотека колхозтарынч хову бригадаларынч база мал фермаларынч көкүп чоруп 18 библиотекаларынч организациястан. Район төвүнч библиотекасы номчукулдарынч конференциянынч ийн улаа эрттирген, аныгангы темаларга делегелдеринч организациястан.

Культуранынч көдөзгө одагаларынч чорудуп турар культураның массалыг ажылынынч калбарышкыны бүгү черлерде бир дөмөй эвес дээринч демделгөөнч чууга. Бүрү районунч культураның чырыдымынч албан черлери чөп ортузунга культураның массалыг ажылды шуут копкааткан. Танды районунч Алаакта, Владимировкада көдөзгө клубтарынч бот-тымынгар уран-чүдү болгүмүнери ажылдавайн турар, ол суурларынч чурттакчылары чыл дургузунда чалгыс-даа концерт көрбөөн. Сүт-Хөл районда культуранынч көдөзгө одагалары культураның массалыг ажылдарын чорутпайн турар. Районда көжер кино шуут ажылдаваастаан. «Сталинчы орук» колхозта клубтун кышка септелгези кылдынмаан, оон сонгалары, эжиктери үрелдик, иштики зерилери четпелетимиз. Сталин аттыг колхозта клубту аскы кылдыр ажылдаан.

Сүт-Хөл районда кижизидилге ажылынынч болгаш шажына удуур пропагандалык кошпаандан аныктарынч иштиде арагата хандыр, оорлар чоруктар бар. Эртинч артышкыны болур коллективтик арагалаар чоруктар ажылда мондакты ужураштырып турар. Ол ишкан чамдык кижилеринч лама, хамга чүдүрү

чоруу көүдөш. Шажынчылар оңу ажылдап алгаш боттарынынч ажыл-чорудугалыг ажылы-биле ийкейлигин, мал-маган, азы-чөм, акша болгаш өскө-даа чүдүлгөни кижилерден ап турар.

Бо бүгү фактылар болза, көдөзгө массабелеткелтиг ажылдынч денелени бедирир ийкеп турар. Маалаа культураның чырыдымынч албан черлерининч ролю улук деп чүе билдинтир.

Көдөзгө ном тарадыр ажылда чамдык экижигелдер бар. Ном тарадыгынынч ийкей боттинч, оңу массага пендеридир ажылдап улук күштелдирер ужурул. Областа ном магазининч, киосктер тос алдар иштиде ном садар планын 102,2 хуу күүсеткен. Бай-Тайга райпозу 495 хуу, Току райпозу 268 хуу күүсеткен.

Иңчалза-даа областынч хергелекчилер нинтиледеринч эвилели (даргазы эш Аганов), ном садылаарын

